

nemført sammen med disse Skattelove, saa at det kan træde i Virksomhed samtidig med dem. Jeg tror, vi maa være den Skattekommission taknemmelig, som var nedsat for at overveje Skatteforholdene, for de Resultater, der efterhaanden ere komne frem som Frugten deraf. Men i Særdeleshed føler jeg mig opfordret til at sige en varm Tak til vor højtærede Landbrugsminister, fordi han har fastholdt sit Standpunkt og ladet udarbejde et Forslag og faaet det vedtaget i Landstinget, saa at det foreligger her paa en saadan Maade, at vi kunne faa det til Lov blot ved at tage imod det.

Der er dog fremkommet ikke saa faa Indvendinger mod Tiendeaflysningen, og var det saaledes, at vi kunde bevæge os inden for Ønskernes Verden, var der ogsaa meget, man kunde ønske anderledes der. Man kunde f. Eks. sige, at naar Hartkornet bliver afskrevet og falder bort, burde Tienden ogsaa falde bort. Saa skulde der kun være det tilbage, at enhver Menighed skulde lønne sin Præst og vedligeholde sin Kirke osv. og dermed var Potten ude. Men naar vi komme over til Virkelighedens Verden, stiller det sig noget anderledes, og der ser jeg saaledes paa det foreliggende Forslag, at jeg vilde være tilbøjelig til at stemme for det, som det er, fremfor at man skulde udsætte sig for, at der blev gjort saadanne Forandringer deri, at det kunde hindre dets Gennemførelse. Nu høre vi nok, at der rejses en ikke saa ringe Modstand baade fra den ene og den anden Side, fra Socialdemokratiet og fra det yderste Højre, vi have ogsaa hørt det fra et Medlem, som tilhører Venstrereformpartiet. Jeg mener, at hele denne kraftige Modstand maa opfordre alle Lovforslagets Venner til at holde saa meget desto stærkere sammen for at opnaa dets Gennemførelse, og hvad det angaar at stille Ændringsforslag, tror jeg ogsaa, man skal være meget forsigtig. Saa vidt jeg har kunnet opspore, samler Modstanden sig om visse enkelte Ting, af hvilke jeg for det første skal nævne, at man ønsker at bringe Erstatningssummens Størrelse ned, altsaa den Erstatning, Tiendejerne skulle have, idet mange anse de 25 Gange det aarlige Beløb som en for høj Erstatning. Vi skulle dog huske paa, at vi herfra gentagne Gange have vedtaget at give fuld Erstatning, og at der foreligger en Lov fra 1894, hvorved det er slaaet fast, at Tiendejerne, særlig ogsaa de Godsejere, som eje de mange Tiender, besidde dem som deres lovlige Ejendom

og skulle sørge for at komme til Overenskomst om, hvad Tiendeaflysningssummen skal være. Alt dette tilsammen bevirker, at det vistnok er meget vanskeligt at komme ned dermed, ogsaa af det Hensyn, som den højtærede Landbrugsminister nævnte i sit Foredrag, altsaa netop af Hensyn til de Aars Kapitelstakst, der er valgt. Selvfølgelig vilde jeg ikke have noget imod, at der blev gjort Forsøg paa, om Summen kunde bringes ned, men jeg mener, at disse Forsøg maa gøres saaledes, at det eneste Menneske, der virkelig kan sige noget afgørende i den Sag, bliver vor nuværende Landbrugsminister. Han maa afgøre, om han tør paatage sig at føre Loven igennem med saadanne Forandringer. Det gaar ikke an, at vi vedtage nogen Ændring derudover.

Man har ogsaa fremdraget et andet Spørgsmaal, nemlig en mere udstrakt Erstatning til dem, der selv have indkøbt deres Tiender. Det kan nok være, at der her er nogen Ulighed, jeg tør ikke sige Uretfærdighed til Stede, idet der kan være mange, som ved at købe deres Tiender have gjort Laan og altsaa have Skyld paa anden Maade, i Modsætning til andre, som have Laan paa Tiender. Efter Forslaget kan Forholdet jo afvikles, hvor der er Pantegæld, Realbyrder eller Pligt til Kirkers Vedligeholdelse. Vi kunne jo ikke have noget imod at overveje, om vi kunne komme til et mere ligeligt Standpunkt i denne Sag, men jeg er rigtignok bange for, at naar vi skulle til at rode op i disse Forhold og, som det er nævnt, skulle give Ejerne af de Tiender, som ere købt i de sidste 50 Aar, Erstatning for, hvad de have betalt ud over 18 Gange Tiendens aarlige Beløb, kunde der ved Siden af dem ogsaa komme til at staa nogle, der vare saa at sige ligestillede med dem, men som dog paa Grund af et eller andet Forhold ikke kunde komme med. Saa vilde der atter der vise sig nogen Uretfærdighed. Kort sagt, Vanskelighederne kunde taarne sig saaledes op, at det næsten blev umuligt at faa Loven gennemført, og det vilde jeg nødig skulde ske.

Angaaende Spørgsmaalet, om der skal være en Tiendebank, eller om man skal skride til et Statslaan, vil jeg meget henstille til den højtærede Landbrugsminister, at han holder fast paa, hvad der allerede staar i Loven, at det, naar vi ere komne saa vidt, at Aflysningssummerne ere konstaterede, og Loven skal til at træde i Virksomhed, kan tillades Tiendeyderne